БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИИЛЕРИ, КАТЫЖЫҢАР!

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1925 чылда үндезилетиннген

1951 АВГУСТ 7 ВТОРНИК № 155 (2329)

ӨРТӨӨ 20 КӨП.

БО ХҮНГҮ СОЛУНДА:

Дүжүт ажаап алыышкыны болгаш күрүнеге тараа дужаалгазы эгелээн (1 арын).

Тараа белеткелиниң дугайында эш И. В. Сталинга рапорт (1 арын).

Улуг тудугнуң агитаторлары (1 арын).

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

К. Дилгижек — Сиген ажаап алыышкынының шиитпирлиг хүннери (2 арын).

О. Викторов — Волго-Дон каналының тудукчуларының ажыл-ижи (2 арын).

КОЛХОЗ ТУДУУНДА (3 арын).

А. Оюн — Өөредилге практиказын эртирген (3 арын).

Германияның демократтыг республиказында өртектер кудулаашкыны (4 арын).

Синьхуа агентилели Кэсонда чугаалажыышкыннар дугайында (4 арын).

Дүжүт ажаап алыышкын эгелээн

Тыва областың ховуларында чаагай дүжүттүг тараа быжып турар. Ол болза, партия, совет болгаш көдээ ажыл-агый органнарының организастыг ажылының түңнели болгаш көдээ ажыл-агыйның ажыл-ишчилериниң кызымак, чүткүлдүг күш-ажылының түңнели болур.

Кызымак күжениишкинниг күш-ажыл-биле чеьдип алдынган чаагай дүжүттү чогуур өйүнде болгаш чидириг чокка ажаап алыры—көдээ ажыл-агый ажылдарының шиитпирлиг үези болур. Бо шиитпирлиг үеже—дүжүт ажаап алыышкынынче ам бистиң область кирген. Улуг-Хем, Чөөн-Хемчик, Сүт-Хөл, Эрзин, Бии-Хем болгаш өске-даа районнар тараа кезилдезинче мурнап кирген. Дүжүт ажаап алыышкынының ажылы ам чоокку хүннерде бүгү районнарга, бүгү колхозтарга массалыы-биле калбарар.

Дүжүт ажаап алыышкынын организастыг чорудар төлээде, ооң массалыг калбарыышкынынга чедир бүгү-ле белеткелдерни катап-катап кичээнгейлиг хынаары—колхозтарның, МТС-териң, совхозтарның удуртукчуларының болгаш партия, совет, көдээ ажыл-агый органнарының чангыс шакта-даа сонгаарладып болбас сорулгазы болур.

Дүжүт ажаап алыышкынын чогуур өйүнде болгаш чидириг чокка ажаап алырының бүгү аргалары бисте бар. Большевик партияның болгаш совет чазактың, эш Сталинның хүн-бүрүдеги сагыш салыышкынының ачызыбиле Совет Тыванын машина-трактор станциялары, колхозтары болгаш совхозтары хөй санныг тракторларны, комбайннарны, ооң иштинде боду чоруур комбайннарны, нарын молотилкаларны, тараа кургадыр машиналарны болгаш автомашиналарны алган.

Партия, совет, көдээ ажыл-агый болгаш белеткел организацияларының, колхозтарның, МТС-териң, совхозтарның ам кол сорулгазы болза, көдээ ажыл-агыйның байлактыг техниказын, күш-ажылдың курлавырын бүрүү-биле болгаш шыны-биле ажыглаары, дүжүт ажаап алыышкынын болгаш күрүнеге тараа дужаалгазын үлегерлиг чорударынче бүгү күштерни дозулу-биле мобилизастааары болур.

Ажаап алыышкына кол үве болза, чогуур өй-шаан эртирбези болгаш чидириглер-биле шыңгыы демисежири болур. «Ажаап алыышкын — түр үениң херээ, ол манаар чорукка ынак эвес. Чогуур үезинде ажаап алзынза — ойнап алганың ол, ажаап алыышкына хожудазынза уттурганың ол» деп эш Сталин бисти өөредип турар. Бо сталинчы сөстер болза, көдээ ажыл-агыйның ажыл-ишчилериниң дайынчы лозуңу болур ужурлуг.

Ажаап алыышкынның баштайгы чахүннеринден эгелээш-ле бүгү ажыл-дарны—кезилдени, сарааттаашкынны, бастырылганы, тараа кургадыышкынын, арыглаашкынын, белеткел пунктуларынче сөөртүрүн чөп организастаар, ол ажылдарның бирээзинден өскезин хожудатпайн деңге чорудар херек.

Таразларның быжыышкынын хүн бүрүде хайгаарап, илередири болгаш кезер чеде берген черлерни ук шөлдүң калбаа-биле быжарын манавайн, оюктап кезери улуг ужур-дузалыг. Тарааны бышканнап кезеринге машина-техниканы болгаш кижи күштерин таарыштыр тургузар ужурлуг.

Ажаап алыышкынның бүгү-ле чадаларында: кезилдеден эгелээш, тарааны күрүнеге дужаарынга чедир, база колхозтуң складынче дажыглап урарынга чедир тарааның бүгү чидириглери-биле демиселди чорудар. Ол сорулга-биле ажаап алыышкынның бүгү машиналарын тарааны тоглап төгүлдүрбес үүлдер-биле чепсеглээрин, бүгү комбайннарны шын таарыштырарын болгаш кезилдениң соон дарый тараа мажаан дырбааштар-биле чыыр чорукту боттандырар.

Ажаап алыышкынның бир дугаар хүннериндан эгелээш-ле бо чугула ажылга бичии-даа сулараашкынны, сагыш тайбыңзыраар чорукту болдурбайн, ындыг чоруктар-биле шыңгыы демисежип, четпестерни хүн-бүрүде илередип, оларның ол-ла дораан, ол-ла черинге узуткаарычын шиитпирлиг хемчеглерин алыр ужурлуг.

«Баштайгы бастырган тарааны — күрүнеге!»—бо болза, көдээ ажыл-агыйның ажыл-ишчилериниң бир дугаар лозуңу болур. Улуг-Хем районуң Ленин аттыг колхоз ынчаар ажылдап эгелээн. Ол колхоз тараа ажаап алыышкынынга баштай кирген, август 3-те чаа дүжүттүң тараазын күрүнеге дужаап эгелээн. Колхоз бүрүзү, хуу ажыл-агый бүрүзү ол ышкаш баштайгы тарааны күрүнеге дужаары—оларның күрүне-биле бир дугаар хүлээлгези.

Дүжүт ажаап алыышкынының болгаш күрүнеге тараа дужаалгазының графигин хажык чокка күүседирин баштайгы хүннерден эгелээш чеьдип алыр херек. Ооң-биле кады ажылдың шынарын экижидери, күш-ажылды шын организастаары, отчёт, учётту чөп чорудары, ажылды болгаш бастыртынган тарааны кичээнгейлиг хынап турган хүлээп алыры—колхозтар даргаларының хүлээлгези болур. Дүжүт ажаап алыышкынының болгаш тараа дужаалгазының чедиишкини политик-массалыг ажылдан улуу-биле хамааржыр. Политик-массалыг ажылдың төвү трактор болгаш хову бригадаларынга турар ужурлуг. Ол черлерге график дээш, эки шынар дээш, тараа белеткелдериниң планын хуусаа бетинде күүседир дээш демиселче ховуларның ажыл-ишчилериниң социалистиг чарыжын организастаар ужурлуг.

МОСКВА. КРЕМЛЬ

ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы *ЭШ ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ СТАЛИНГА*

Бүгү делегей е тайбыңның улуг херээнге бодунуң салыышкының киирерин күзевишаан, совет чазактың, большевик партияның Төп Комитединиң болгаш эш Сталин, Силерниң бодунарның хүн-бүрүде дузаламчызын ажыглавышаан, амыдыралчы совет патриотизмге сорук кирген Украин ССР-ниң Николаевск областының эр, херээжен колхозчулары, МТС-териң, совхозтарның ажылдакчылары тараа культуразының дүжүт ажаап алыышкынын чедиишкиннинг чоруткан болгаш белеткелдериниң күрүне планын (кукуруза болаш чинге-тараа чокка) хуусаа бетинде 104,4 хуу күүсеткенин эргим Иосиф Виссарионович, Силерге өөрүшкү-биле илеткеп тур бис.

Көдээ ажыл-агыйның аъш-чем культуралар белеткээриниң планы 108,4 хуу, ынчаарга кызыл-тас дужаалгазының планы—110,7 хуу күүсетинген. Эрткен чылга дөмейлээрге 1744 мун пуд хей тараа, ынчаарга үнелиг аъш-чем культуразы—кызыл-тасты 4822 мун пуд хейнү белеткээн.

МТС-териң ажылдап бергеви дээш берген счёттарның талазыбиле күрүнеге тараа дужаалгазы үргүлчүлеп турар.

Областың колхозтары боттарын үрезиннер-биле бүрүн хандыртынгаш, ам мал чеми, магадылал, курлавыр үрезин фондузун болгаш ниити ажыл-агыйны улам-на быжыглаарынга, хөгжүдеривге чугула ниитиниң өске-даа фондуларын тургузуп турар.

Хей адырлыг ниити ажыл-агыйны хөгжүтпүшаан, акша орулгазын, хуваашпас фондуга киирилдени үргүлчү бедитпишаан, колхозтар мал кажаазын, хөлдерни, хөөлбекчигештерни, колхозтарның электри станцияларын тударынга, хову камгалалдыг ыяш куржагларын тургузарынга акша хөренги үндүрүп бээрин улгатырып турар болгаш ниити ажыл-агыйның чайгылыш чок көдүрлүүшкүнүнге үндезилээш, колхозчуларның материалдыг чазагай амыдыралын бедидип турар, күш-хүүнге онаажыр натура болгаш акша орулгаларын улгатырып турар.

Эргим Иосиф Виссарионович, бистиң областың колхозтарының, совхозтарының дугайында партия болгаш чазактың улуг дузаламчызын, Силерниң бодунарның ада сагыш салыышкынын хүн бүрүде көрүп билип турар бис. Ол сагыш салыышкын колхозчу көдээниң бүгү ажыл-ишчилерин ынак социалистиг Төрээн чуртунуң алдары дээш чаа күш ажылчы эрес-дидим чоруктарже сорук киирип турар.

Николаевск областың эр, херээжен колхозчулары МТС-териң, совхозтарның ажылдакчылары, көдээ ажыл-агыйның тускай эртемниглери Ленин—Сталинның партиязының удуртулгазы-биле тараа белеткелиниң планын кукуруза-билекады, техниктиг культураларны болгаш көдээ ажыл-агыйның өске-даа продуктуларын белеткээриниң планын хуусаа бетинде күүседир дээш, ниитиниң мал ажылын хөгжүдериниң үш чыл планын күүседир болгаш ооң продуктулуун бедидерин хандырар дээш, кыш ажар культураларны чажып тарыырын, күскү аңгыс болгаш кур чер аңдарылгазын өй-шаанда, бедик шынарлыг чоруткаш, ооң-биле 1952 чылда бедик дүжүт алырынга бүжыг үндезинки салыр дээш бүгү-ле чүвени кылырын эш Сталин, Силерге таңыраглап тур бис.

Украинаның КП(б) Николаевск обкомунуң секретари А. МАЛЕНКИН.

Ажылчы чоннар депутаттарының Николаевск облкүүскомунуң даргазы М. СИВОЛАП.

ССРЭ-нин Белеткелдер Министерствозунуң Николаевск области төлээзи В. ПАВЛЮЧЕНКО.

Николаевск областың көдээ ажыл-агый эргелелиниң начальниги В. ЦЕШЕЙКО.

Николаевск областың хөвен ажылының эргелелиниң начальниги М. МЕРКУШЕВ.

ХҮНДҮЛЕЛ САМБЫРАЗЫ

ВКП(б) Улуг-Хем райкомунуң болгаш ажылчы чоннарның депутаттарының район Совединиң күүсекчи комитединиң илереткенин ёзугаар мал чеми белеткээриниң талазы-биле мооң адаанда мурнакчыларын областың Хүндүлел самбыразынга киирип турар.

1. **Өшкү-Саар** Кыргыс Лама—Сталин аттыг колхозтуң комсомол организациязының секретари, аъттың сиген кезер машиназы-биле хүн-бүрүде нормазын ажыр күүседип, 4—4,75 гектар сигенни кестирип турар.

2. **Сундуй** Довгак Кула—Сталин аттыг колхозтуң аъттың сиген кезер машиназының машинистизи, нормазын хүн-бүрүде ажыр күүседип, 4,25 гектар сигенни кестирип турар.

3. **Хирлишпен** Донгак Серен-Хуурак—Мичурин аттыг колхозтуң сиген сараттакчызы, сараттаар нормазын хүнде 125—150 хуу күүседип турар.

4. **Ою** Кыргыс Онан—Сталин аттыг колхозтуң колхозчузу, силос салыышкывының ажыл нормазын хүн-бүрүде 200 хуу күүседип турар.

5. **Базыр-оол** Ховалыг Хомуштай—Мичурин аттыг колхозтуң колхозчузу, хол кадыры-биле сиген кезер нормазын 120—150 хуу күүседип турар.

6. **Сандак-Доржу** Монгуш Серен—Мичурин аттыг колхозтуң колхозчузу, хол кадыры-биле сиген кезер нормазын 120—130 хуу күүседип турар.

7. **Будулай** Ондар Улиг-оол—Мичурин аттыг колхозтуң колхозчузу, хол кадыры-биле сиген кезер нормазын 120—150 хуу күүседип турар.

8. **Фая** Ондар Демир-оол—Мичурин аттыг колхозтуң колхозчузу, комсомолчу, хол кадыры-биле сиген кезер нормазын 120—150 хуу күүседип турар.

9. **Биче-оол** Ондар Сандак—Мичурин аттыг колхозтуң сиген сараттакчызы, нормазын 120—150 хуу күүседип турар.

10. **Седип** Довгак Санданович—Мичурин аттыг колхозтуң колхозчузу, аъттың сиген кезер машиназы-биле нормазын хүн-бүрүде ажыр күүседип, 3,5—5,75 гектар сигенни кестирип турар.

11. **Горошников** Иван Алексеевич—„Свобода труда" колхозтуң колхозчузу, хол кадыры-биле сиген кезер нормазын хүн-бүрүде 200 хуу күүседип турар.

12. **Донгак Серен**—„Свобода труда" колхозтуң колхозчузу, хол кадыры-биле сиген кезер нормазын хүн-бүрүде 200 хуу күүседип турар.

Норма күүселдези дээш чарыш

Сиген ажаап алыышкыны кидин түлүг чоруп турар. Чаа-Хөл районуң Чаа-Хөл сумузунда Молотов аттыг көдээ ажыл-агый артелинде (даргазы эш Ак-Лама) колхозчуларның аразында норма күүселдези дээш чарыш калбарган.

Сөөлгү неделяның иштинде бригадаларның хуралдары болуп эртилээн. Аңаа социалистиг чарыштын чорудулгазын, хүн-бүрү ажыл нормаларының күүселделериниң байдалын чугаалашкылаан.

Оон көзүлгени болза, районнуң өске колхозтарындан бо колхозта ажыл дүрген темпилиг чоруп турар. Сиген ажаап алыышкынының шөлдеринде шалыпчы ажылдап турар колхозчуларның саны өзүп турар.

Аът машиназы-биле сиген кестирип турар эштер Олчамай, Чыскаал-оол олар хүн-бүрүде ажыл нормазын 110—115 хуу күүседип турарлар.

Хол кадыры-биле сиген кестирикчилери Шаравии, Мадыр-оол олар хүнде 0,40 га черниң сигенин кестирер нормазын 0,70—0,75 га чедирип, азы ажыл нормазын 130—140 хуу күүседип келгеннер. Колхозчу херээженнер Көк, Дөчүн-оол, Чыргыры-ты олар хүнде 0,50—0,60 га черниң сигенин кезип турарлар. Колхоз 20 тонна силос салыр тургаш, 31 тонна кылдыр ажыр күүседкен. 1689 тонна сигенни белеткээн. Сиген ажаап алыышкынында ажылдап турар 40 хире колхозчулар кааң хүннерде 20—25 тонна сигенни сараттап турарлар.

К. ОНГА.

„Коммунизмче орук" колхозта

Мал чемин чедиишкинниг белеткээр дээш Чөөн-Хемчик районнуң «Коммунизмче орук» колхозунуң бир, ийи дугаар бригадалары күжениишкинниг ажылдап турар. Барык-ла үш неделя дургузунда бригадалар 517 тонна сигенни кеспишаан, сараттар кылдыр тургускан.

Сиген шөлдеринде кестирер 7 машиналар, колхозчулар 61 хол кадыырлары-биле сигенни кезип, 4 аът дырбааштары-биле кестинген сигенни бөлүп турар. Коммунист Ортун-оол сиген кезер ажыл нормазын хүнде 150—200 хуу, комсомолчу Момай нормазын 100—125 хуу, Санчай-оол — 125—150 хуу, Хыйыр-оол — 150 хуу, Кертик-оол — 150—200 хуу күүседип, мурнакчы одуругда ажылдап турар. Сиген сараттакчылары Калындүвүү, Сержинмаа олар ажыл нормазын хүн-бүрүде 125—150 хуу күүседип келген. Ам кол сорулга болза, сиген белеткелиниң планын долдур болгаш ажыр күүседир дээш ажылды кошкатпайн, улам дынзыдары болур.

Сиген ажаап алыышкынында колхозчуларның күш-ажыл бүдүрүмчелиин бедидер, ооң темпизин дүргедедир дээш партия эге организациязы (секретари эш Т. Кызыл-оол) агитаторлар дамчыштыр колхозчуларның ортузунда тайылбыр ажылын организастаан. Агитаторлар Дамдын, Хеймер-оол, Сүмбүү, Сотпа, Дүктүг-оол, оон-даа өскелер агитация ажылын калбартып келген, сиген ажаап алыышкынының эрткен хүннеринде 19 катап беседалар, номчулгалар болган, олар бригадаларга хана солуннарын 6 катап, агитхуудустарны 7 удаа, база хүндүлел самбыразын элээн каш катап үндүрген. Клуб эргелекчизи Тамдын комсомолчуларның идепкейлиг киржилгези-биле сиген, тараа ажаап алыышкынында ажылдап турар колхозчуларга көргүзери-биле концерт белеткеп турар.

С. САНДЮ.

Дүжүт ажаап алыышкыны болгаш күрүнеге тараа дужаалгазы эгелээн

„Чаа орук" колхоз тараажа кирипкен

САРЫГ-БУЛУН. (**Телефон-биле**). Эрзин районнуң Бай-Даг сумузунда „Чаа орук" колхоз август 4-те тарааны бышканнап кезип кирген. Ол колхозтуң тараа шөлдеринде ол хүнге чедир 10 гектар ажыг черниң тараазы бышкан. Ынчангаш эш Өнеге баштаткан 16 кижи хол кадыырлары-биле болгаш бир аппараттыг сиген кезер машина-биле тарааның бышканын оюк-деликтеп кезеринче ол хүн кирипкен.

С. Ирма.

„Кызыл тараачын" колхозта

КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК. (**Телефон-биле**). Барыын-Хемчик районнуң Шекпээр сумузунда „Кызыл тараачын" колхоз август 5-тен эгелеп тарааны бышканнап кезип кирипкен.

С. Чанзан-оол.

Тараа кезилдезинче кирип турар

СУГ-АСКЫ. (**Телефон-биле**). Сүт-Хөл районнуң Кызыл-Тайгада „Большевик", Сүт-Хөлде Киров аттыг, Улуг-Алаакта Жданов аттыг колхозтар август 4-тен эгелеп тарааны бышканнап кезеринче кирипкен.

В. Чүлдүм.

Тараажа кирипкен

САМАГАЛДАЙ. (**Телефон биле**). Тес-Хем районнуң Берт-Дагда Ленин аттыг колхоз болгаш Чыргаландыда Калинин аттыг колхозтар август 4-те тарааны бышканнап кезеринче кирипкен.

И. Парфенов.

Күрүнеге баштайгы дүжүт

ШАГААН-АРЫГ. (**Телефон-биле**). Улуг-Хем районда Ленин аттыг колхоз бир дугаар дүжүттүң тараазын август 3-те күрүнеге дужааган. Колхоз даргазы эш Н. Лопсан, хову бригадири эш Хууракай, суму Совединиң даргазы эш Т. Дарый болгаш өскелерге үдеткен лозуңнар болгаш улуг башкы Сталинның портреди-биле шиметинген машиналар ол хүн күрүне складынга 40 ажыг центнер кызыл-тасты эккеп урган.

Ол колхоз күрүнеге тараа дужаарын үргүлчүлеп турар.

А. Орус-оол.

Тарааны бышканнап кезип кирген

ЧАДААНА. (**Телефон-биле**). Чөөн-Хемчик районнуң колхозтарының ховуларында элбекшилиг чаагай тараалар кидин-не быжып турар. Ол элбекшилдиг чаагай тараларны чогуур өй-шаанда чидириг чок ажаап алыр чорук районнуң колхозчу тараажыларының мурнунда бо хүн тергиин чугула болгаш күрүне ужур-дузалыг сорулга болур.

Хорум-Даг сумуда Жданов аттыг колхозтуң эш Делгер-оолга баштаткан 26 кижилиг бригадазы август 3-те колхозтуң тараа шөлүнде барган. Ол-ла хүн ында МТС-тиң комбайны болгаш трактору база чеде берген. Ол колхоз август 4-тен эгелээш тарааны бышканнап кезеринче кирипкен.

М. Доржулдай.

Улуг тудугнуң агитаторлары

АШХАБАД. Саксаулдуң курраг будуктары сыдырткайныр хып турган. Чалбыыштың узун дылдары сылдыстыг дээрже бөлүк-бөлүү-биле диргелип үнүп, дайын сөөлүнде беш чылдың түңнелдериниң дугайында чугаавы кичээнгейлии-биле дыннап олурган кижилериниң хүнге карарып калган арыннарын чыдып турган...

Ниити одаг чанынга дыштанылганың өл минутазында топограф Якушев удурткан Туркменниң геология экспедициязының эргелелиниң топограф отрядының кежигүн бүрүзүнүң сеткил-сагыжы чангыс турган. Ам ук отряд „Большие Кара-Кумы" кудуктарының өлезиннер төвү районда сууржуп турар. Чүс-чүс дөрбелчин километр шөлдү чурукка тыртырып алган.

Отрядтың удуртукчузу коммунист Якушев чүгле эки организакчы эвес, ооң-биле кады харын эки агитатор. Тараа ажаап алыышкынының чоруп турар дугайын, азы кайы бир заводтуң коллективиниң стахановчу чедиишкиннериниң дугайында радионуң дамчыткан дыннадыының дугайында беседазынга Якушев болуушкунну кажан-даа ол отрядтың ажылы-биле холбаштырып, даарта болур ажыл херек-биле катыштырып, ниити чугаалажыышкынче чаягаар-ла киирип келир.

Кижи бүрү-ле хөйнү болгаш эки кылыр күзелдиг! Отряд кежигүннериниң аразында социалистиг чарыш шак ынчалдыр калбарып турар.

Механиктиг үтөөшкин бригадазының ортузунда бир дугаар черни Шевалиев удуртуп турар коллектив тудуп турар. Бо бригада суурдан 300 километр ырак черде ажылдап турар болза-даа, коммунист Мастумов ооң бригадазының кежигүннери чурттуң амыдыралында чүү болуп турарын, даштыкыда болуушкуннар дугайында билип алзын дээш оралдажып турар. Ээлчег мастери Мастуновту хостуг шактарда үтекчилер ортузунда солун азы ном тудуп алган чоруп турар.

Партия организациязы инженер геолог Надежда Шевченкога гидро-геолог отрядынга политика-массалыг ажыл чорударын даасхан турган. Беседалар болгаш солун номчулгаларындан аңгыда Шевченко уран-чогаал номвары номчуурун организастап турар. В. Ажаевтиң „Москвадан ыракта" деп романын номчааш, ону чугаалажыры отрядта хөй-хөй хайныышкынныг чугааларны үндүрүп турар.

Ашхабадтан лекторлар канал унунга үргүлчүнүң аалчылары болуп турар. Үш ай иштинде Туркменниң геология эргелелиниң экспедициязының отрядтарынга болгаш бөлүктеринге олар бүгү делегей байдалының дугайында 18 эртем билиглер темаларының 11 лекцияларын номчаан.

Канал унунга агитаторларның сорулга-бодалгалыг ажылы, социалистиг чарышка оларның организакчы ролю бодунуң түңнелин көргүскен. Шинчилел ажылының квартал планы чүгле күүсетинген эвес, харын дыка ажыр күүсетинген.

(СЭТА).

Колхозтуң мурнакчылары

Чөөн-Хемчик районнуң Жданов аттыг көдээ ажыл-агый артелинин (колхоз даргазы О. Кызыл-оол, партия организациязының секретари Сотпа) колхозчулары ниитилештирген малдың кышкы азыралынга сиген белеткээр ажылга организастыг киржип турарлар.

Сиген шөлдеринде 156 кижилиг 3 бригадалар бар. Олар кыска хуусааның иштинде 9740 центнер сигенни сараттааннар, азы планын 95 хуу күүсеткен, 800 центнер силосту салган.

Колхозчу комсомолчулар Севильбаа, Ичин-Хорлуу база Биче-оол, Бирин-Сот олар хол-биле сиген кезер нормазын 150—200 хуу, сиген кестирер машина-биле эштер Комбу-Тас, Калзан-оол олар 125—150 хуу, сараттакчылар Хуна, Хозалаан олар 150—160 хуу күүсеткеннер.

Бригадир Монгуш Чүлдүм бодунуң бригадазын эки удурткан. Оон бригадазы 260 тонна сиген белеткээр планын 407 тонна кылдыр ажыр күүсеткен.

Бригадаларда дайынчы хуудустар көргүзүг самбыралары үргүлчү үнүп турар. Оларның арыннарында мурнакчыларның күш-ажылчы түңнелдери көрүнчүктелип көстүп кээп турар.

Агитаторлар 9 кижи ыыткыр номчулгаларны, беседаларны сонуургалдыы-биле чорудуп келгеннер. Оларның иштинде Чүлдүм, Оюу, Сыныа, Севильбаа, Ичин-Хорлуу олар эң эки ажылдааннар.

С. КЫЗЫЛ-ООЛ.

КОЛХОЗ-ТУЛУЧУЛ

КОЛХОЗТУҢ ТУУЙБУ БҮДҮРҮЛГЕЗИ

Бай-Тайга районнуң «Мурнакчы» колхоз бо чылын туйбу бүдүрүлгезин организастаан.

Чуртталганың болгаш культура албан черлериниң бажыңнарының тудуунга база септелгелеринге ол бүдүрүлге улуг ужур-дузазын көргүзүп эгелээн.

Ында ажылдап турар 12 кижи киржикчилиг тускай бригаданы эш Х. Иргек удуртуп турар. Ажылчыннарның хөй кезии херээженнер. Олар боттарының ол ажылынга дүрген мергежип турарлар. Херээжен колхозчу эш Чондан хүн бүрүде ажыл нормазын 150 хуудан куду эвес күүседип келген.

Бригада кыска үениң иштинде 10.000 кезек туйбуну кылгаш школа септелгезин чорудуп турар бригадаже шилчидип берген.

«Бо чылдың планында көрдүнген 100 муң кезек туйбу белеткээр планывысты октябрь 1-ге чедир күүседип шыдаар бис» деп бригадир эш Иргек бүзүрелдии-биле чугаалап турар.

Колхозчуларның культурлуг амыдыралын улам экижидип сайзырадырынга улуг ужур-дузалыг ол бүдүрүлгени улам быжыглап деткиири чугула.

С. БАЙЫСҚЫЛАҢ.

Чаагайжыткан тудуглар дээш

Улуг-Хем районнуң Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелинде 33 бызаңчыларлыг тудуг бригадазы элээн чедиишкинниг ажылдап турар. Бригада Баян-Кол бажында 1000 кубометр тудуг ыяжын белеткээн. Он аал ишти чурттаар, чаңгыс-аай хевирлиг төлевилел ёзугаар чуртталга бажыңнарын тайгада белеткеп кылган.

Колхозчулар 2 бажыңның ханазын, оон ыңай узуну 13 метр, дооразы 7 метр хемчээлдиг 100 тонна ажыг тараа урар складты ажыглалга кирер кылдыр тудуп доозуп турар. Узун дурту 37 метр, доора дурту 8 метр хемчээлдиг 1000 дагаа кирер куш кажаазын саман-биле кылып турар, оон фундаментизин кылып дооскаш, ханазын салып эгелээн, ол тудуг август айда доостур.

Тудуг ажылының нормаларын тудугжу-бызаңчылар Самчуве, Серендик — хүн-бүрүде 125—150 хуу, Өпей-оол, Чамзырын, Дөнгур-Кара олар 125 хуу күүседип, идепкейлиг ажылдап турар. Колхоз бо чылын 50 муң саман бүдүрер, ам херек кырында 20 муң саманны кылган. Чыл бүрүде-ле саман бүдүрүлгезин калбартып, оон-биле чаа тудуглар кылып турар.

1951 чылда тудугларның планын бүрүн күүседир дээш колхозчу бызаңчылар социалистиг чарыштың хүлээлгелерин алгаш күжениишкиниг ажылдап турар.

Х. ТЕМБИРЕЛ.

Уруглар яслизи

Каа-Хем районнуң Бүрен-Хем сумузунда «Сталинчы орук» көдээ ажыл-агый артелинде уруглар яслизи бо чылдың июльдиг бир дугаар чартыында ажытынган.

Чаа тургустунган яслиде 1 айдан өрү назылыг 6 хар чедир 48 уруглар хаара тутунган. Ук ясли тургустунган соонда колхозчу херээженнер тудуг, ногаа, сиген ажылдарынга калбаа-биле киржип турар апарган. Яслини бичии уруглар ажаар болгаш кижизидер талазы-биле дуржулгалыг колхозчу Лидия Прокопьевна Никитина эргелекчилеп турар.

Яслиде бичии уруглар кадыкшыырак, омак-хөглүг өзүп, доругуп турар. Кижи эмнелгезиниң салбырының эргелекчизи эш Е. Корогодова яслиде бүгү уруглларны эртениң-не шинчип көрүп турар.

С. КУМААЖЫК.

Мурнакчы кадарчы

Барыын-Хемчик районнуң «Большевик» колхозта хой кадарчызы эш Белек-Байыр бичиизинден турала мал кадарып, мал ажаап чаңчыкан.

Ол ам колхозчу. Колхозтуң баштаар чери оон дуржулгалыг малчын чораанын барымдалааш, колхозтуң ниитилештирген хой малын га ол ам 3 чыл ажылдап турар. Бо үениң дургузунда оон кадарган хойларынга чидириг болбаан.

Эрткен кыжын Эрги-Барлыкка берге дошкун соок болган. Хой, өшкү чудап турган, эш Белек-Байырның ажаап турган хойлары семис чыл ашкан, ол хойлардан ам 129 баш хой төрээн, бүгү төрүүнген 129 баш чаш хураганнарны четче ажаап алган болгаш эки доруктуруп турар. Чайгы үеде одарлар солуушкунун ол онза таарымчалыг чоруткан.

Х. СЕРЭЭ.

Майгын эргелекчилериниң семинары

Садыг шугумунда ажылдап турар каадырларның билиин бедидер чорук болза, кол сорулга болур. Бо айтырыгны чугаалажып көргеш, Сүт-Хөл райпо баштаар черинден чоокта чаа семинар кылып эртирген. Семинарга райпо аппарадында өртектиг үүлдерни харыылап турар 16 кижи семинарга өөренген. Маңаа 8 үүл теманы 16 шак иштинде өөренип эрткен. Эң ылаңгыя ссвет садыгның улус ажыл-агыйынга ужур-дузазын, отчёт-учётту кылырының техниктиг чорудулгазын, амгы үеде бүгү делегей байдалы, күш-ажылдың сагылга-чурумун, социалистиг өнчүү карак огу дег камгалаары деп чугула-чугула темаларны өөренген. Семинарга эрткен темаларны шингээдип алыр талазы-биле Хөлчүктүгде магазин эргелекчизи Дагба, Алдан-Маадырда магазин эргелекчизи Борбак-оол олар кичээнгейни угландырып, эки билип алган.

Семинарның сөөлүнде садыг ажылдакчыларының чөвүлел хуралы болуп, анаа садыг ажылдакчыларының моон соңгаар сорулгаларын болгаш социалистиг чарыштың түннелин чугаалашкан.

Садыг шугумунуң ажылын бүгү талазы-биле үндезини-биле экижидер дээш Чөөн-Хемчик райпону социалистиг чарышка кыйырганнар.

С. СЕРИҢ-ООЛ.

Орук тудуунче сагыш салыр

Эрзин районнуң Нарын сумузунда бир улуг алдын уургайы болгаш ында «Коммунизмче орук» деп колхоз база бар.

Ол алдын уургайын болгаш колхозту район төвү, база Кызыл-биле харылзаштырып турар машина оруу бар. Ук орукту 1938 чылдан эгелээш биче-даа септеп көрбээн.

Ынаар чоруп турар машиналар хөй шакты эртирип, берге байдалдыг чоруп турар.

Чурттуң экономиказын болгаш чурттакчы чоннуң эмыдырал культуразын көдүреринге эки орук харылзаазы база рольдиг болуруига кым-даа маргыжып шыдавас.

Ам удавас күскү дүжүт ажаап алыышкыны болгаш күрүнеге тараа дужаалгазы эгелээр. Багай орук ол чугула кампанияга шаптык болуру база-ла билдингир.

Нарын сумузунуң девискээринде машина оруун чоокку үеде септээр дугайында Эрзин райкүүскому болгаш Нарын суму Соведи сагыш салып, боттуг хемчегни алыры чугула.

К. ӨЛЗЕЙ.

Кызыл хоорайның чаагайжыдылгазында ажылдап турары.

Өөредилге практиказын эртирген

Чоокта чаа Тываның көдээ ажылагый техникумунуң 3-кү зоотехник курзунуң студентилери өөредилгениң практиказын Сибирьниң мал ажылының эртем-шинчилел институдунуң салбыры Чадаанда комплексилиг дуржулга станциязының экспериментал дыг ажыл-агыйынга чедиишкинниг эртиргеннер. Ол практикантыларны Александр Павлович Малкова болгаш Екатерина Дмитриевна Куликова удуртуп чораннар. Практикантылар дуржулга станциязының ажылдарынга киржип, станцияның эртемниг шинчилел ажылдарының, база практиктиг дуржулгаларының дугайын өөренип алганнар.

Бистиң аныяк областыстың совхозчу, колхозчу мал болгаш чер ажылын күчүлүг болдурарынга эртем-шинчилелдиң практиктиг ажылдары негетинип турар улуг ажылдарны чорудары совет специалистерниң ыдыктыг хүлээлгези болур деп чүвени станцияның эртем ажылдакчылары практиканты студентилерге тайылбырлап берген.

Практикантылар дуржулга станциязының эртем ажылдакчыларының чедиишкинниг түннелдери болур Үстүү-Енисейниң чылгы уксаазының бөлүү сөөртүлгениң эки шынарын көргүзүп турар аттарны база чурттуң инектерин культурлуг симменталь уксаанын бүдүрүкчүлери-биле хайнактааныының ийиги генерацияның экижиткен сүткүр болгаш эьткир инектерин, ол ышкаш бистиң область меринос деп кайгамчык нарын дүктүг хойларны өстүреринге таарымчалыын, база каракульдерни чурттуң хойлары-биле хайнактааныының улус ажыл-агыйынга улуг ажык-дузазын практика кырынга өөренгеннер.

Практиканы студентилер мал ажылының болгаш чер ажылының талазы-биле кол-кол ажылдарны практикага өөренип, оларны боттарының холу-биле тудуп кылып турганнар. Чижээ, социалистиг көдээ ажыл-агыйны организастаарын, зоотехниктиң, агротехниканың мурнакчы аргаларын бистиң областың колхозтарынга канчаар нептередирин, колхозтарга күш-ажылдын организастаашкынын шын чорударын, малды чемгерерин, оон продуктулуун бедидерин, уксаазын экижидерин болгаш оон-даа өске чүүлдерни практикага эрткеннер.

Практикалап чораан студентилер чүгле өөредилгеге кичээнгей салып турган эвес, харын практикалап чораан черинге болгаш оон чоогунда колхозтарга барып, колхозчуларның ортузунга солуннарны, сеткүүлдерни номчуп, лекция, беседаны кылып берип турган. Олар колхозтарда сиген белеткелин болгаш силос салыышкынын база дүжүт ажаап алыышкынының белеткелин шапкын чорударынга эвээш эвес ажылдарны чоруткан.

Өөредилге практиказынга Данзырын, Кара-оол, Мажаа, Панфилова, Комбу, Сагды оон-даа өскелер эки түннелдерлиг болуп, практикага эрткен эртемнерин эң эки шинҢээдип алганнар.

Ам өөредилге практиказын дооскаш, областың колхозтарынга октябрьниң сөөлгү үезинге чедир бүдүрүлге практиказын эртирери-биле үшкү зоотехник курзунуң өөреникчилери онаалгаларны алгаш чорупканнар. Олар колхозтарга сиген кезилдезиниң болгаш дүжүт ажаап алыышкынының база мал ажылының кышкы белеткелиниң ажылынга идепкейлиг киржип, колхозтарның моон соңгаар организас, ажыл-агыйын быжыглаарынга дузалажырлар.

А. ОЮН.

Күзелимни кажан хандырар ирги

Мен болза, Улуг-Хем районнуң Мичурин аттыг колхозта комсомол комитединиң секретари мен. Бодумнуң күзелимни большевиктерниң партиязының күзели-биле катыштырып, партия-биле кады хөделип ажылдаарын бодумнуң дорт хүлээлгем кылдыр санап чоруур мен.

Ынчангаш партияның программалыг, тактикалыг болгаш организастыг бодалдарын хүлээп ап турарымны илеретпишаан, ол бодалдарны боттандырары дээш, оларны амыдырал кырынга чорудары дээш чүткүлдүг демисежиримни бүзүредирин сеткилимниң ханызындан күзеп, мени ВКП(б) кежигүнүнге кандидат кылдыр хүлээп алырын дилээн билдириишкинимни мында партия эге организациязынга (секретари эш Мачылай) киргенимден бээр 9 ай болуп тур.

Күзелимни илереткен билдириишкинимни болгаш мээң бодумну партия организациязы канчаар көрүп турарының дугайында харыыны ам чер-ле кажан ап болурумну тодаргайлаза чогуур.

С. ДАДАР-ООЛ.

Ревизия ажылын экижидер

Улуг-Хем районда улгатыр катышкан Ленин аттыг колхозтуң отчёт-соңгулда хуралынга колхозтуң баштаар черин болгаш ревизия комиссиязын соңгаан.

Колхозчуларның ниити эт-хөренгизин, акша-мөңгүнүн болгаш чепсек-хереклелдерин карак огу дег камгалап шыдаарын колхозчулар билгеш, ревизия комиссиязының составынга эш Дамдың-оолду баштадыр 5 кижини соңгаач. Олар бо хүнге чедир чаңгыс-даа хыналда кылбаан, боттарының хүлээлгелиг ажылдарын үлежип албаан олуруп турарын кижи кайгаар чүве.

Колхозта ревизия ажылы бо хире чорувайн турда районнуң көдээ ажыл-агый килдизиниң инструктор-бухгалтери дуза чедирбейн турарын айтыры чугула. Колхозта ревизия ажылы чорударын эш Дамдың-оол билбезинге чагдынып алгаш, кылбайн турары шын эвес.

Бо чылын ол колхоз ыыстыг бода мал фермазындан 48 муң литр сүт саалдазы алыр кылдыр планнаан болза, чартык чылда чүгле 8 муң литр сүт саалдазын алган. Ниитиниң ажылынга орулга киирип алгаш, оон-биле колхозту быжыглаар херекке сагыш салбайн турары тодаргай.

Колхозта учёт болгаш отчёт ажылы салдынчак, колхозтуң санакчызы эш Дактаа чөгенчиг багай ажылдап турар. Колхозтуң ревизия комиссиязының ажылын сегидер дугайында район организациялары хемчеглер алыры чугула.

СТАЛИНЧЫ ШАННАЛДЫҢ ЛАУРЕАТТАРЫНЫҢ НОМНАРЫ

ТАЙБЫҢНЫҢ ҮНДЕЗИНИ

Англи-америк империалистер делегейниң үш дугаар дайынын өскүдерин оралдажып турарының хүннеринде, бүгү делегейниң ажылчы чоннары Совет Эвилелинге баштадыр тайбыңны камгалаарынче чаңгыс эп сеткил-биле туруп келген. Тайбыңның үндезини болур Чаңгыс эптиг Демократтыг Германияны тургузары дээш Совет Эвилелиниң демиселиниң дугайын сталинчы шанналга четкен украин чогаалчы Вадим Собконуң «Тайбыңның үндезини» деп номунда бижээн.

1945 чылдың майда совет шериглер совет зонага турган хоорай Дорнауну каггаш чоруткан. Хоорайның комендатуразынга ажылдаары-биле полковник Чайка, капитан Соколов, очулукчу Валя болгаш адыгжы батальон ротазы артып кылыр. Дайынга тиилеп алган, ам быжыг болгаш үр тайбыңны тиилеп алыры херек турган. Комендатура черинiң ажылдакчыларының мурнунга хүндүлүг болгаш харыысалгалыг сорулганы тургускан.

«Демократтыг Германия—Европага тайбыңның үндезини, ону тургузарынга идиг бээр—чиик эвези билдингир» деп Дорнау хоорайның комендаты полковник Чайка чугаалап турар.«Бистиң мурнувуска тургускан сорулга берге болгаш хүндүлүг деп чүве билдингир. Күүседипсивиссе бис ке алдар болгаш хүндү! Биске бүзүретирген ажыл-херекти ам күүседип шыдавазывысса — Совет Армияның офицерлери болуп шыдавас бис... Совет офицер... хамыктың мурнунда бистиң үениң эң-не мунакчы идеяларының дарадыкчызы болур».

Күш-ажылчы хүннер эгелээн. Хоругдал лагерьлериндеи немец коммунистер болгаш патриоттар чаныр кээп турар. Фашистиг хоругдаашкынга алды чыл иштинде турган Лекс Михаэлис хоорай чагыргазының ажыл-хүлээлгезинге кирген. Михаэлис бодунуң эштеринден чамдык кижилерни тып алгаштың, магистратура черинiң кежигүннериниң данзызын кылгаш, ол данзыны комендатура черинге бадылаткаш, ажылдап эгелээн. Ындыг берге үеде административтиг ажыл талазы-биле кандыг-даа дуржулга чок бөдүүн кижилер—ажылчыннар, интеллигентилер болган. Эң баштайгы үеде комендатура черинiң офицерлери оларга дузалап турган, совет комендатураның кол сорулгазы: демократтыг Германияны боттары тургузар эвес, чугула чаартылгаларны амыдырал кырынга чорударынга немец улуска дузалаары болгаш немец улусту углаары болуп турган.

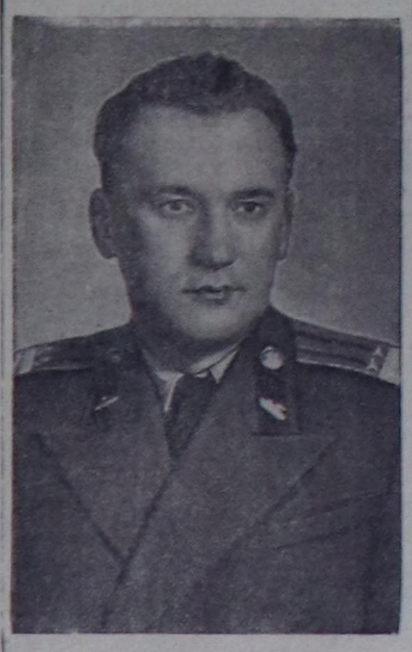

Хөй-хөй бергелерни ажып эртер турган. Фашистерниң үр үе иштинде тергиидеп чагыргар чоруу, Совет Эвилелин нүүлдеп хоптаар гебельсчи пропаганда Германияның чурттакчы чонунга бодунуң бужар баык халдабырын халдаткан. Совет комендатура черинiң ажылдакчыларынга Дорнауның чурттакчылары бүзүревейн турган. Фашистиг аг-шериглерниң совет чуртунга үүлгедип турган араатанзыг чоруктарының дугайында өжээн негээр боор деп чүвени олар манап турган. Чаштына берген фашист агентилер Совет Эвилели Германияның бүгү үлетпүрүн үрегдээр, ону бодунуң колониязы кылып алырын күзеп турар дээр дугайында янзы-бүрү чугаа үндүрүп турганнар. Улуг садыгжылар англи-америк агентилерниң болгаш нацистар турганнарның дужаалы-биле хөделип чоннуң ортузунга таарымча чок чоруктар үндүрерин оралдашпышаан, аъш-чемниң бергедээшкинин тургузуп турганнар. Фабрикаларже, заводтарже, шахталарже тускай эртемниглерни чорудуп турган, олар аңаа дериг хереклелерни үргедеп, чер реформазы ашты үндүрер, англи-америк шериглер удавас чеьдип келгеш, чаа Германияны тургузарын оралдажып турарларга хемчег харыысалга көргүзер дээр дугайында чугааларны нептередип турган. Чурт эрге-чагыргазының ат-алдарын баксырадырын оралдажып турган дайзыннар магистратураже безин шургуп кирип турган.

Совет офицерлер болгаш солдаттар тайылбыр ажылын кылып, делегейде ажылчы чоннарның бир дугаар күрүнези—ССРЭ дугайында шынны чурттакчы чонга тайылбырлап берип, немец улус дугайында эш Сталинның чугаазын, Совет Эвилелиниң национал политиказының дугайын оларга чедирип турар. Германияның ак сеткилдиг бүгү ажылчы чоннарының стол кырындан ыравас ному болу берген болгаш немец дылга очулдурган партия төөгүзү бо ажылга улуг рольдиг болган. Комендатура черинiң ажылдакчылары англи-америк империалистерниң агентилериниң кажар аргаларын илередип турар.

Шын тиилеп турар. Ажылчы чоннарның дайзыннарының хамык оралдажыышкыннары турза-даа өлүрүкчү чорук болгаш удурланыышкын турза-даа, немец улус чаа демократтыг чаартылгаларны хүлээп алган. Чер реформазын чоруткан, шериг үлетпүрүн узуткаан, фабрикаларның болгаш заводтарның, албан черлериниң бажынга ажылчыннар болгаш албан хаакчыттар туруп алган, Германияның күш-ажылчы чону эргечагырганы бодунуң холунга алган.

Бо талазы-биле Испанияга тулчуушкуннарның киржикчизи, Совет Эвилелинге үр үеде чурттап турган Макс Дальгов баштаан немец коммунистиг партиязы улуг рольдиг.

Аас кежиктиг, хостуг амыдыралды тургузарынга, бүгү делегейге тайбың дээш демисежиринге дузалап турар Совет Эвилелиниң тайбынга ынак политиказы канчаар тиилеп турарын автор тодаргай көргүзүп турар.

Немец ажылчыннар болгаш тараачыннар биле интеллигенция база кады чорупкан. Интеллигенция база-ла чаа Германияга бараан болуп ажылдап, политиктиг амыдыралга киржи берген.

Чигзиниглиг чоруктар-биле үр үеде хилинчектенип келген сураглыг немец артис Эдит Гартман театрга катап кээп, хоорайның хөй ниитилелиниң политиктиг амыдыралынга киржип, партияга кирип алган.

Чүү-даа чүве ону сонуургатпайн турар деп чугаалап турган чогаалчы Болдер болза, болуп турар болуушкуннарны кайгаан. Чер алган тараачыннар-биле, бүдүрүлгениң бажында туруп алган ажылчыннар-биле чугаалар хоочун чогаалчыны бодандырбас аргажок турган. Кымның-даа түннелдер кылырын оралдашпайн, чүү көрген дугайында таныш-көрүш болгаш чоок кижилериндеи чажыды-биле Боллер ном бижип эгелээн. Боллер заводтарга, албан черлеринге кыдыкы көдээлерге барып, солуннар номчуп, радио дыннап чоруп турган, материалды оваарымчалыы-биле шилип ап турган. Болуп турар болуушкуннар дугайында Макс Дальгов-биле маргыжып турган.

Ном-даа белен болу берген. Ук ном политикага мырыңай хамаарышпас болгаш совет зонада немец улустуң дайын сөөлүндеги амыдыралының дугайында чүгле чугаалап турар кылдыр Боллерге сагындыртынып турган. Боллер чүгле ынчаар бодатынып турган. Тайбыңче, сорук кирген тургузукчу күш-ажылче кыйгырып турар номну Боллер бижээн.

Боллер номну Гамбургда Англияның ном үндүрер черинче чорударын шиитпирлеп алган. Ол номну аңаа парлап үндүрүптерге англи-америк политиканың бужар-баык болгаш мере чоруунуң дугайын чугаалап турган Дальговту ынчаарда ырмазын сып болур мен деп чүвеге Боллер идегеп турган.

Адактың сөөлүнде парлалга черинiң төлээлекчизи Боллерге чеьдип келген. Чоруткан ном болза, билдингир эвес деп демги төлээлекчи чугаалаан болгаш оон эдип-чазаанынга ат салырын сүмелеп турган. Совет комендатура дугайында, большевиктерниң араатанзыг чоруктарының дугайында, Чөөн Германияны узуткап чок кылырының дугайында бужуар-баык хоптаашкыннар болган деп чүве Боллерниң мурнунга турган.

Чогаалчы мунгараан—оон эң сөөлгү идегели буступ дүшкен. Ынчаарга төлээлекчи ыят чогу-биле мынча деп медеглээн:

«Силерниң номуңарны номчааш, силер Германияның социалистиг чаңгыс эвининiң партиязынга кирип алган деп чүвени бодап болур тур. Немец улустуң таварышкан берге салым-чаянының дугайын кээргевейн турар тур силер... Черчилльдиң сөөлгү чугаазын буруу шаап, бо үениң культуразының чедиишкини—атомнуг бомбаны каргап турар тур силер! Ол дугайында англичаннар силерге четирдивис деп бодаар силер бе? Большевиктерни мактааны дээш олар силерге акша төлеп бээрин күзеп турар силер бе? ...Силерниң шынынар кымга-даа херек чок».

Ак сеткилдиг немец бүрүзүнге ам чүгле чаңгыс орук—чаа, демократтыг чаңгыс эптиг Германия дээш демисел бүгү, ажылчы чоннарның өөнүү болгаш чөленгиижи—Совет Эвилели-биле сырый кады ажылдажыгага, тайбын дээш демисел херек деп чүвени Боллер билген. Совет Эвилелинче, оон даштыкы политиказынче англи-америк хоп-мегеии сойгалап илеретпишаан, Вадим Собко барыын зонада немец улустуң амыдыралын илереткен.

Чөөн Германияда заводтарның хоорзаларындан ыш үнүп, тараачыннар черни ажылдап кылып, чаа-чаа бүдүрүлгелер ажылга кирип турар үеде, англи-америк зонада ажылчыннар болгаш тараачыннар аштап, фашистиг организациялар идепкейжип, немецтерниң эргезинге халдап турар. Берлинниң кудумчуларынга америк офицерлер аштаан немецтерни канчаар дорамчылап, боттарын эжелекчилер кылдыр аажылап турарын көрүп болур.

Ажыл чоктар чок, демократтыг чаа амыдыралды тудуп турар Чөөн Германияже үүс-үүс кижилер Барыын Германиядан кээп турар. Совет Эвилелиниң мерген даштыкы поликазы шак ынчаар тиилеп турар.

Совет Шериг Администрация дүжүртүнүп турар. Полковник Чайка уделге кежээзинге чоргааралдыы-биле чугаалап мынча деп чугаалаар: «Дорнау хоорай байырлыг. Маңаа боттарывыстың ажыл херээвисти кылып алдывыс».

Совет Армияның офицерлери төрээн чуртунче ээп чаныр келгеш, Совет Эвилелиниң Чепсектиг Күштериниң дайынга болгаш тайбың дээш демисели-биле каналган болгаш шылгатынган офицерлери өөренир дээш чоруп, чаа онаалгаларны күүседир дээш чоруп турган.

Чаа Германия дугайында ол кайгамчыктыг ном ынчалдыр доозулган. Номнуң автору тайбың дээш демиселчилерни номчукчуларның мурнунга уран-чогаалчы улуг күш-биле илередип көргүскен. Олар болза, хоорай чагыргазының даргазы Лекс Михаэлис, коммунист Макс Дальгов, ажылчын Грингель, тараачын Лешнер болгаш оон-даа өскелер. Чогаалчы ол эрес маадырлыг өвүр-хевирлерни ёзулуг шынныы-биле көргүзүп бижээн. Боллер, Гартман дээн ышкаш кижилер номчуларның бодалынга артып калган. Совет офицерлер — Чайканы, Соколовту, Савечкону кончуг экизи-биле чогаалчы көргүскен.

Вадим Собко бүгү делегейге тайбыңның херээнге бодунуң салыышкынын киирген эки номну чогаадып бижээн.

Н. ПАНФЕРОВА.

Болгар шахтёрларның чедиишкиннери

СОФИЯ. Бир дугаар димитровчу беш чыл планының күүселдезин дөрт чылда доозар деп Болгарияның коммунистиг партиязының болгаш чазааның салган сорулгаларын күүседир дээш Болгарияның ажылчы чону демисежил турар. Фабрикалар болгаш заводтар коллективтериниң амгы үеде өөренип, үлегерлеп ап турары советтиң бүдүрүкчү дуржулгазын шиңгээдип алыры ол сорулганы күүседиринге дузалап турар.

Чуртта эң улуг «Темелко Ненков» деп хөмүр-даш шахтазы июльдиң эгезинден тура совет арга ёзугаар ажылдап эгелээн. Совет Эвилелиниң үлегерин ёзугаар шахтада үш ээлчегни тургускан, ийизи хөмүр-даш казары-биле шуут ажылдап турар болгаш бирээзи септелге-белеткелди кылып турар. Ооң түннелинде шахтада күш-ажылдың бүдүрүкчүлүү канчаар-даа гажок бедээн, бүдүрүлге онаалгалары хуусаа бетинде күүсетинип турар. Христо Встев аттыг бригада совет дуржулганы шиңгээдип алгаш, бодунуң планын ортумаа-биле 150 хуудан куду эвес күүседип турар. Хүннүн-не нормазын ортумаа-биле 280 хуу күүседип турар Атанас Мачев аттыг бригада күш-ажылдың рекорд бүдүрүкчүлүүн чеьдип алган. Забойщик мастерлер Ангел Иванов болгаш Мехмед Мехмедов олар онза ылгалып турарлар.

«Вулкан» деп шахтада ажылдап эгелээриниң мурнунда Совет Эвилелиниң үлегерин ёзугаар кыска чөвүлежиишкиннер чорудуп турар. Ук чөвүлежиишкиннерге эрткен ээлчегде ажылының четпестерин илередип, оларны узуткап чок кылыр талазы-биле хемчеглерни айтып, чаа ээлчегде ажылды күүседири-биле тодаргай оперативтиг онаалгаларны ажылдап кылып турар. Күш-ажылдың шак ындыг организациязы шахтага хөмүр-даш тывыжын дыка улгатырар арганы берген.

(СЭТА).

Германияның демократтыг республиказында өртектер кудулаашкыны

БЕРЛИН. Германияның демократтыг республиказының Министрлер Чөвүлели 1951 чылдың июль 26-да бодунуң хуралынга чурттакчы чоннуң материалдыг байдалын улам экижидер сорулга-биле 1951 чылдың июль 31-ден эгелеп аъшчем болгаш үлетпүр бараанныларга өртектериниң чиигелдезин чорудар деп шиитпир хүлээп алган. Ук шиитпир аъш-чем бараанныларга өртектерни отрумза-биле 20-ден 50 хуу, ооң иштинде чигирни 45, ристи 50 хуу чедир чиигедир деп көрүп турар. Үлетпүр бараанныларынга өртектер отрумаа-биле 18-тен 25 хуу чедир кудулаар, ылаңгыя алгыкеш кылыгларын 25 хуу, радиоприёмниктерни 25 хуу, резина идикти 20 хуу, саваңны 10-дан 20 хуу, бижир машиналарны болгаш мотоциклдерни 20 хуу, автомобильдерни 25 хуу болгаш ооң-даа өске чүүлдериниң өртектерин кудуладыр.

(СЭТА).

Синьхуа агентилели Кэсонда чугаалажыышкыннар дугайында

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң дамчыдып турары болза:

Кореяга тайбыңчыдылганы тургузар дугайында чугаалажыышкыннар кылып турар 13 дугаар хуралы июль 29-та (Кореяның шагы-биле) 10 шак 00 минутада эгелээн болгаш КНО-нуң чепсектиг күштериниң саналын ёзугаар 14 шак 05 минутада ара соксаан деп Синьхуа агентилелиниң корреспондентизи корей фронтунуң штабындан билип алган. 14 дугаар хуралды июль 30-де 10 шак 00 минутада эгелээр дээн.

13 дугаар хуралга боо-чепсээ дүжүртүнген зонаны тургузары-биле ийи талаларның аразынга кызыгаарлаар шериг шугумун тургузарының дугайында айтырыгны чугаалажып көөрү үргүлчүлээн.

Кызыгаарлаар шериг шугуму болза, 38 дугаар параллельди дугаар тургустунган турар ужурлуг болгаш боо-чепсээ дүжүртүнген болур зонаны тургузарынга ийи талаларның шериглерин ук 38 дугаар параллельден 10—10 километр аткаарлаткан турар ужурлуг дээр дугайында бистиң таланың тодаргай саналын июль 29-та болган хуралдың эгезинде Кореяның Улустуң армиязының болгаш кыдат улустуң эки-турачыларының төлээлериниң баштыны генерал Нам Ир база катап медеглээн. Ол чорук корей фронтуда дайынның үүгле херек кырында байдалы-биле дүгжүл турар эвес, харын база ол ышкаш ийи талаларга шын болгаш чөптүг болуп турар; ооң-биле кады ол чорук болза корей айтырыгны тайбың арга-биле шиитпирлээринге идиг болур болгаш тайбыңчыдылганы тургузар дугайында ам бо болуп турар чугаалажыышкыннарның үндезини болур. Далайдан болгаш агаардан уш-баш чок бомбалаар чоруктуң чедингириниң дугайында янзы-бүрү мактаныкчы медеглелдерни кылырының аргазы-биле дайынның бир чаңыс талага ажыктыг ындыг байдалы чеьдип алыр деп оралдажыышкыннар тайбыңчыдылганы тургузар дугайында чугаалажыышкыннарга ээлээр ужурлуг турган чогуур туруш эвестир деп генерал Нам Ир айыткан.

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң дамчыдып турары болза: Кореяга тайбыңчыдылганы тургузар дугайында чугаалажыышкыннар кылып турар төлээлекчилериниң 14 дугаар хуралы июль 30-де Кореяның шагы-биле эртенгиниң 10 шакта эгелээн болгаш КНО-нуң чепсектиг күштериниң төлээлериниң саналын ёзугаар 13 шак 05 минутада ара соксаан деп Синьхуа агентилелиниң Пхеньянда корреспондентизи корей фронтунуң штабындан билип алган.

Боо-чепсээ дүжүртүнген болур зонаны тургузарынга херек кызыгаарлаар шериг шугумун тургузарының дугайында айтырыгны чугаалажып көөрү ук хуралга үргүлчүлээн.

15 дугаар хуралды июль 31-де 10 шакта кылыр дээн. (СЭТА).

Кореяже шериг чорударынга Норвегияда удурланыышкыннар

ОСЛО. Кореяже бир батальон шериг чорудар дугайында Норвегияның чазааның шиитпириниң дугайын солуннар парлап үндүрген.

Бо шиитпир хөй-ниитиниң талазындан удурланыр чорукту үндүрген.

Эң ылаңгыя «Фрихетен» солуннуң бижип турары болза:

«Батальон шериг болза, Кореяга американнарның дайын чорударынга база КНО-нуң өске-даа сорулгаларынга ажыглаары оларның эргезинге берип турар. Норвег батальонну «КНО-нуң шериглериниң» эргезинге бээр чорукту норвег улустуң азы стортингиниң (парламентиниң) талазындан чөпшээрел чогу-биле берип турар. Чазак АКШ-тың дужаалын дыңнаан. Норвег улус болгаш норвег ажылчыч аңгы ону хүлээвес деп медеглээр ужурлуг. Норвег аныяктар доллар хөреңгитеннериниң дайынынга шыдыраа болгаш дайын эьди болбас».

Саланген (Тремс губерниязы) районунга ажылчын партия организациязының үндүрген болгаш премьер-министр Герхардсенге чоруткан удурланыышкынның резолюциязын чорутканын солун бижип турар.

«Бистиң организациявыс болза, Кореяже азы Норвегияның кызыгаарының даштынче дайынның өскедаа фронтуларынче норвег солдаттарны чорударынга эн-не каржыыңгыызы-биле удурланып турар бис деп резолюцияда удурланып чугаалап турар.

Кореяда сатыныкчы Ли Сын Манның корум-чурумун деткиири-биле бистиң оолдарывыс дайын чорудулгаларынга киржири-биле кажан-даа дашкаар барбас деп чүвени чазах каш удаа аазап турган. Ол аазаашкынны күүседирин негеп тур бис».

(СЭТА).

Тайбыңның Пактызы дээш!

Албани улус тайбың дээш демиселге идепкейлиг киржип турар. Республиканың улуг назылыг чонунуң барык-ла шуптузу беш улуг күрүнелерниң аразынга Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыының адаанга аттарын салганнар.

Чурукта: Дуррес порттуң далайжылары кыйгырыгның адаанга аттарын салып турары.

Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыының адаанга ат салыышкыннарының чыылдазы

КЫДАТ

ПЕКИН. «Гуаминжибао» солуннуң медээлеп турары болза, беш улуг күрүнелериниң аразынга Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыының адаанга амгы үеде Кыдатка 343.808.541 ат салыышкыннары чыгдынган. Ындыг хевир-биле Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыының адаанга бүгү Кыдаттың чонунуң 70 ажыг хуузу аттарын салганнар.

Амгы үеде 339.658.730 кижи Японияны боо-чепсеглээринге удур бадылааннар.

Стокгольм Кыйгырыының адаанга ат салганынга бодааргa 120 миллион хөй ат салыышкыннары Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыының адаанга чыгдынган.

ГОЛЛАНДИЯ

ГААГА. Беш улуг күрүнелериниң аразынга Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыының адаанга ат салыышкыннарының чыылдазы Голландияда чедиишкиннии-биле үргүлчүлеп турар. Кыйгырыгның адаанга 243.425 кижи аттарын шагда-ла салганнар. Ат салыышкыының чыылдазы үргүлчүлеп турар.

БЕЛЬГИЯ

ПАРИЖ. Беш улуг күрүнелериниң аразынга Тайбыңның Пактызын чарар дугайында Тайбыңның Бүгү-делегей Чөвүлелиниң кыйгырыының адаанга ат салыышкыныының чыылдазынга алдар болдурган «тайбың камгалалының бельги эвилелиниң» саналы-биле июль 1-ден 8-ке чедир чоруткан тайбыңның неделязының болгаш сентябрьде Брюссселге болуп эртер тайбың талалакчыларының национал конгрезиниң белеткелиниң түннелдерни «Драпо руж» солун медээлеп турар.

Тайбыңның неделязын эртиргениниң соонда Тайбыңның Пактызын чарар дугайында кыйгырыгның адаанга ат салганнарның саны 218.007 кижи четкен. Бо сес хонуктуң дургузунда Бельгияның янзы-бүрү районнарынга дыка хөй кижи киржикчилиг 62 кезек митингилер эрткен. Лозуңнар болгаш кааскалга шимелделерлиг чиик автомобильдерлиг, чүк машиналарлыг болгаш чадаг-тергелерлиг 40 бригадалар кыйгырыг адаанга ат салырынче чонну кыйгырбышаан, чуртту эргип чораанна.

Тайбың талалакчыларының болуп эртер деп турар Национал конгрезинге баар 323 төлээлер сонгуттурган. (СЭТА).

Анри Мартэнни хосталгаже

ПАРИЖ. Француз патриот болгаш тайбың камгалакчызы Анри Мартэнни шиитканинге удурланыышкынның шимчээшкини бүгү Францияда күштелип турар. Францияның бүгү порттарында Анри Мартэнни камгалаарының чаа-чаа комитеттерин ажылчы чон тургузуп турар.

Республиканың президентизинин, Брестиниң шериг-далай трибуналынын Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының канцеляриязының адрезинге Анри Мартэнни хостаар деп негелделиг чагаалар болгаш дилег бижиктер чорударын чурттакчы чон үргүлчүлеп турар.

«Юманите» солуннуң айтып турары болза, Анри Мартэнни Индо-Кыдатта дайынга удур оон демиселин бүзүрээнинин демдээ кылдыр Вьетнамның демократтыг республиказының чазаа июльдиң эгезинде тутурган француз шериглериниң дыка улуг бөлүүн хостаан.

Хостатырган шериглер «Юманите» солунга медеглел парлааннар. Ук медеглелде Вьетнамның демократтыг республиказының чазаанга ханы бүзүрээнин болгаш өөрүп четиргенин илередип турарлар болгаш Индо-Кыдатта колоний дайынны соксадыры дээш демисежиринге боттарының беленин чугаалап турарлар.

(СЭТА).

Тайбыңның чазаан болгаш национал хамаарышпас чорукту тургузарын Италияның ажылчы чоннары негеп турар

РИМ. Де Гасперинин чазааның дүжүп бергениниң дугайында медеглел хөй-ниитиниң көдүрлүүшкүнүн болгаш бүгү чуртка улустуң шимчээшкинин өөскүткеч. Сонгу Италияның эң улуг үлетпүрлүг төптеринден—Флоренциядан, Ливернодан, Анконадан, Терньден болгаш чурттуң мурнуу чүгүнден—Неапольден, Бриндизиден, Бариден болгаш Салернодан демократтыг организацияларның болгаш бүдүрүлге коллективтериниң чыскаалдарының, митингилериниң болгаш хуралдарының дугайында медеглелдер кээп турар. Де Гасперинин дүжүп бергениниң дугайында долу күзел ханыышкынын ук организациялар болгаш коллективтер илередип турар болгаш тайбыңны, итали улустуң күш-ажылын камгалап шыдаар чаа чазакты тургузарын негеп турар.

«Унита» солуннуң медеглеп турары болза, республиканың президентизинге болгаш ийи палаталарның даргаларынга хөй-хөй телеграммаларны болгаш чагааларны хамаатыларның митингилери, хуралдары чорудуп турар. Тайбыңның болгаш депшилгениң политиказын чорудар чаа чазакты тургузарын негевишаан, ук чазакка үргүлчүүнүң калбак деткимчезин көргүзерин ажылчы чон таңгыраглап турар.

Гернь хоорайның каң кудар заводунуң күш-ажыл палатазының, Неапольдиң аңгы-аңгы профэвилелериниң болгаш тайбың камгалалының комитеттериниң, эрге-чагыргага америк хамазрылгадан Италияны хостап шыдаттар тайбыңның чазаан тургузарын негеп турар өске-даа хөй-хөй демократтыг организацияларның, ажылчы чоннарның республиканың президентизинге чоруткан телеграммаларын демократтыг парлалга бижип турар.

(СЭТА).

Америк империалистерниң Франко-биле сүлчээзи

НЬЮ-ЙОРК. Ассошиэйтед Пресс агентилелиниң корреспондентизиниң шынзыктырып турар медээлерге даянгаш, Мадридтен медээлеп турары болза, АКШ-тың шериг-далай күштериниң штабының начальниги адмирал Шармая биле Франко америк шериг-далай болгаш агаар күштери испан базааларны ажыглаарлар деп июль 17-де чөвүлел хурал үезинде дугурушканнар. Ук шынзыктырып турар медээлер ёзугаар алырга, чепсектиг күштерниң үш хевирлериниң болгаш күрүне департаментизиниң төлээлекчилери дугуржулганы тодаргайы-биле ажылдап кылыр. Ук төлээлекчилер июльдиң төнчүзүнде Мадридке келген турар ужурлуг.

Мадридте Юнайтед Пресс агентилелиниң корреспондентизиниң дамчыдып турары болза, шынзыктырып турар медээлер ёзугаар алырга, «онза байдалдар» таваржы берзе, бир эвес АКШ аңаа чепсегленишкин болгаш акша-хөренги бээр болза, барыын күрүнелер-биле кады чорудулгалар кылырынга Испанияның девискээринче шериглер чорударын Франко чөпшээрээн. Ол ышкаш айтып турары болза, танкаларны болгаш самолёттарны бербишаан, экономнуг болгаш шериг дузаламчызыбиле АКШ хандырар ужурлуг, ооң аазаашкынынга харыы кылдыр АКШ-биле шериг эвилелин чарар деп Шерман-биле чөвүлежиишкин үезинде июль 17-де Франко медеглээн. (СЭТА).

Боннуң чазаа гитлержилернин изи-биле чоруп турар

БЕРЛИН. АДН агентилели «Боннер рундшау» солунга хамаарыштыр дамчыдып турары болза, Мадридке чораан франкочу Испанияга гитлержи элчин болуп турган фон Шторерни Франко хүлээп алган. Барыын Германияга Шторер дедир ээп чеьдип келгеш, Аденауэрниң бодунуң референтизи фон Остермафюм-биле үр үениң иштинде беседалажыышкын кылган. Беседалажыышкын шыңгыы чажыт болуп турар. Ынчалза-даа беседалажыышкынның үезинде Шторерни франкочу Испанияга Аденауэрниң чазааның «элчини» кылдыр ажыглап болурунуң дугайында айтырыгны шиитпирлеп турган деп санап турар.

(СЭТА).

Областың чайгы алдыгы спартакиадазы

Июль 22-ден 25-ке чедир областың 6 дугаар чайгы спартакиадазы болуп эрткен. Спартакиадага 130 кижи киржикчилиг 7 районнарның командылары болгаш Кызыл хоорайның «Искра», «Динамо» ниитилелериниң командалары киришкеннер.

Спартакиада июль 22-де эртенгиниң 11 шакта күш-культуржуларның парады-биле ажытынган. Маргылдааларның тугун көдүргениниң соонда ол хүнде планнатынган янзы-бүрү маргылдаалар эгелээн. Бир дугаар чер дээш, боттарының районнарының, бодунуң хоорайының алдар адын камгалап алыр дээш шыңгыы чүткүл күш-культуржу бүрүзүнүң характарынга хып көстүп турган.

Спартакиаданың программазы ёзугаар көрдүнген чиик атлетиканың көргүзүглеринге дөрт хүн дургузунда үргүлчүлээн маргылдааларның түннелинде ниити бир дугаар черни Кызыл хоорайның «Искра» ниитилелиниң командазы (удуртукчу башкызы эш Белкин), ниити ийи дугаар черни Улуг-Хем районнуң командазы (удуртукчу башкызы эш Бахтин), ниити үш дугаар черни Таңды районнуң командазы, күш-культура райкомунуң даргазы эш Уваров) эжелээн. Эң сөөлгү черлерни Кызыл районнуң болгаш Кызыл хоорайның «Динамо» ниитилелиниң командалары эжелээннер.

Областың 6 дугаар спартакиадазы спорт-техниктиг түннелдер талазы-биле энир чылдагы спартакиаданың түннелдериндеи ыракта бедик көргүзүглерлиг болган. Бо спартакиадага областың эр, хереэжен күш-культуржулары чиик атлетика талазы-биле областың 18 чүүл рекордтарын тургусканнар. Ол болза, область күш-культура шимчээшкининге кажан-даа көстүп көрбээн улуг чедиишкин болган. Олар болза, Галина Маслова («Искра») —60 метрге чарышка, Вадим Белкин («Искра») —400, 5000 метрлерге чарыштарга, Валя Кураева (Улуг-Хем) — 200 метрге чарышка болгаш черниң бедиин халыырынга, моондактар ажа халып маннаар чарышка болгаш черниң узунунга үш базымныг халышка, Лилия Зайцева (Каа-Хем)—100, 200 метрлерге эштиишкинге, Юлия Адаева (Таңды)—100 метрге чарышка, Вера Спиридонова («Искра»)—80 метрге моондактар ажа халып маннаар чарышка, Слава Кошкаров («Искра») даянгыыш чыда октаарынга болгаш 400 метрге эштиишкинге, Петр Горбунов («Искра»)—баглыг шой октаарынга, Надежда Бычкова (Каа-Хем)—даянгыыш чыда октаарынга, Васса Шнырова (Каа-Хем)—диска октаарынга улуг чедиишкинниг болганнар. Олар шупту спорттуң ол көргүзүглериниң талазы-биле бир дугаар черлерни алгаш, областың рекортсменнер деп хүндүлүг атты чаалап албышаан, спорт демдектери-биле, күш-культураның болгаш спорттуң область комитединиң дипломнары-биле, өртектиг чүүлдер-биле шаннатканнар.

Ниитизи-биле 1—2 дугаар черлер эжелээн командалар физкультураның болгаш спорттуң область комитединиң тускай демдектери-биле, дипломнары-биле болгаш өртектиг чүүлдер-биле, үш дугаар чер эжелээн команда грамота-биле шаннатырыгылааннар.

Спартакиаданың программазының база бир солун чүүлү национал хүреш болган. Аңаа бир дугаар черни эш Айжи (Сүт-Хөл), ийи дугаар черни эш Лифанов (Каа-Хем), үш дугаар черни Сүт-Хөлдүң мөгелери эштер Сюр-оол, Данзы-Белек олар үлешкеннер. Оларны күш-культура болгаш спорт обкомунуң дипломнары-биле болгаш өртектиг чүүлдер-биле шаннаан.

М. МААДЫ.

Харыысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООЛ.

Тыва областың көдээ ажыл-агый школазы

Мал ажылының болгаш ветеринар-фельдшер салбырларынга

сургуулдар хүлээп алырын чарлап тур.

Өөрениринин хуусаазы 1 чыл. Школага 16 хардан өрү, 7 класс дооскан колхозчуларны, МТС-тервин, совхозтарның, көдээ ажыл-агый килдистериниң ажылдакчыларын хүлээп алыр. Практика талазы-биле ажыл стажтыг кижилерни 7 класстан куду өөредиглиг-даа болза хүлээп алыр.

Школага кирерлер моон адаанда документилерни алгаш келир:

1) Командировкаладып чоруткан шынзыдылга.

2) Паспорт болгаш шериг биледи (бир эвес шериг хүлээлгелиглер болза, учёттан үндүр бижиткен демдеглели-биле кады).

3) Кадыының дугайында шынзыдылга.

4) Бүдүрүлге талазы-биле характеристика.

5) Өөрединиин дугайында шынзыдылга.

Өөреникчилерни школа чурттаар ниити бажың-биле хандырар болгаш өөредилгезинден барымдаалап айда 140 рубльден өрү шалынны бээр.

1951 чылдың октябрь 1-де өөредилге эгелээр.

Хүлээп алырының шылгалдалары август 15-тен эгелээр.

Өөреникчилерни чиигеткен өртектиг чем-биле хандырар, дузалаар ажыл-агый болгаш столовая школада бар.

Школаның адрези: **Туран хоорай. Дружба кудумчузу 29.**

Дирекция.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: Кызыл Щетинкин кудумчузу, бажың, 7. ТЕЛЕФОННАРЫ: Харыысалгалыг редакторнуң 3—62; харыысалгалыг редакторнуң ораланчызының, партия амыдыралының, культура, литература болгаш уран-чүүл килдистериниң—3—88; харыысалгалыг секретарьниң, пропаганда болгаш агитация, көдээ ажыл-агый, үлетпүр болгаш транспорт, чагаа килдистериниң—3—68; иштики информация, бухгалтерияның—3—65.

Б01456. Облкүүскомнуң типографиязы

БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИИЛЕРИ, КАТЫЖЫҢАР!

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТ АРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1925 чылда үндезилетиңген

1951 август 9 ЧЕТВЕРГ № 156 (2330)

ӨРТЭЭ 20 КӨП.

БО ХҮНГҮ СОЛУНДА:

Дүк белеткелиниң күрүне планын хуусаа бетинде күүсеткен дугайында И. В. Сталинга Тыва автономнуг областың удуртукчуларының рапорту (1 арын).

Тараа белеткелиниң дугайында И. В. Сталинга рапорт (1 арын).

1951 чылдың II кварталында ССРЭ-ниң улус ажыл-агыйын хөгжүдериниң күрүне планының күүселдезиниң дугайында ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чаныда Төп Статистика Эргелелиниң дыңнадыы (2 арын).

СОВЕТ ТУРГУЗУГ: — Областың көдээ (суму) Советтериниң социалистиг чарыжының чартык чылда түннели (2 арын).

Чер-черде бижик өөредилгези (3 арын).

Клемент Готвальд (3 арын).

Чехословакияның ажылчын ангызының эрес-маадыр чоруунуң дугайында кино (4 арын).

Көдээ (суму) Советтериниң ролюн бүгү хемчег-биле бедидер

Бистиң области чүс он көдээ (суму) Советтери бар. Ол Советтерде бир муң ажыг депутаттар ажылдап турар. Олар болза, бистиң көдээвистиг мурнакчылары, социалистиг Төрээн чуртувустуң патриоттары, Ленин — Сталинның партиязының кижизиткен кижилери болур.

Көдээ (суму) Советтер—күрүне эрге-чагыргазының чурттакчы чоннбиле эн-не чоок харылзаалыг органнары болур. Олар улуг болгаш хөй талаларлыг ажылды чорудуп турарлар: боттарының девискээринге ажыл-агый болгаш культур-политиктиг ажылды удуртуп, күрүненің корум-чурумунуң камгалалын хандырып, совет күрүнени быжыглаарынга дузалап турарлар.

Ажылчы чоннар депутаттарының көдээ (суму) Советтери массаларның боттарының организациялары болуп, көдээниң ажыл-ишчилерин күрүненің эргелелинге кириштирип, оларның чогаадыкчы күштерин, инициативазын калбартып турар. Көдээ (суму) Советтерин дескиндир хүрээлеп турар мунмуң активчилер Советтериниң хүнбүрүдеги ажылынга киржип, күрүнени эргелээриниң школазын практиктиг ажыл-биле эртип турарлар.

Көдээ (суму) Советтериниң сорулгалары чыл келген тудум-на улгадып турар. Ол билдингир. Бистиң областың көдээзинин социалистиг чаартылгазы дүргени-биле бурунгаарлап, көдээниң ажыл-агыйы болгаш культуразы хөгжүп, ажылчы чоннарның негелде хереглели өзүп турар. Бистиң көдээвистиг янзы-бүрү хевирлиг, хөй талалыг амыдыралы көдээ (суму) Советтериниң удуртур ажылын экижидерин, оларның ажылының аргаларын болгаш хевирлерин үргүлчүле сайзырангайжыдарын негеп турар.

Ол өзүп турар негелдени хандырарынче боттарының ажыл-чорудулгазын угландырып турар мурнакчы көдээ (суму) Советтери бисте чыл бүрүде-ле көвүдеп турар. Эрткен чылдың декабрьде болган чер-черниң Советтеринге соңгулдаларның соонда көдээ (суму) Советтери боттарының организас-массалыг ажылын элээн экижиткен, ажыл-агый, культур-политиктиг сорулгаларны шиитпирлээринге депутаттарның, доктаамал комиссиялардың болгаш совет активтиг ролю бедээн, сессияларны элээн доктаамал чыылдырып турар апарган болгаш боттарының ажылының планнаашкынын экижиткен.

1951 чылдың бир дугаар чартыында көдээ (суму) Советтериниң социалистиг чарыжының тинлекчизи Каа-Хем районнуң Ильинка көдээ Соведи болган. Ол көдээ Совет болза, бодунуң организас-массалыг ажылын экижидип, практиктиг ажылды чорударда хөй-ниитиге, активке даянып турган, ажыл-агый, культур тургузуушкунунуң талазы-биле бир дугаар чартык чылда көскү чедиишкиннерни чеңдип алган. Чедиишкинниг ажылдаанын барымдалааш, область Советиниң күүскому Ильинка көдээ Советке облсоветтиг шилчиир Кызыл Тугун тывыспышаан, ону область Советиниң күүскомунуң хүндүлел бижии-биле шаңнаан.

Ол ышкаш 1951 чылдың бир дугаар чартыында эки көргүзүглерлиг болган дээш Улуг-Хем районнуң Көк-Чыраа суму Соведи, Тес-Хем районнуң Чыргаланды, Берт-Даг суму Советтери, Бии-Хем районнуң Үстүү-Өөк суму Соведи, Каа-Хем районнуң Белбей суму Соведи, Бай-Тайга районнуң Тээли көдээ Соведи облкүүскомнуң хүндүлел бижиктери-биле шаңнаткылаан.

Мурнакчы көдээ (суму) Советтериниң дуржулгазы болза, Советтериниң организас-массалыг ажылын кайда-ла эки тургускан болдур, кайда-ла масса-биле харылзаалыг, хөй-ниитиге, активке даянып ажылдаар болдур, ында ажыл-агый, культур тургузуушкунунуң көргүзүглери эки болуп турарын көргүзүп турар.

Ындыг-даа болза, бистиң областың чамдык көдээ (суму) Советтериниң организас-массалыг ажылы ам-даа куду деңнелдиг болуп, ажыл-агый, культур тургузуушкунунуң айтырыгларын чогуур негелдезинге чедир удуртпайн турар. Ындыг байдал хамыктың мурнунда район Советтериниң талазындан көдээ (суму) Советтериниң ажылын экижидеринче кошкак кичээнгей салып турарындан хамааржыр.

Элээн хөй райкүүскомнар көдээ (суму) Советтерин четпес удуртуп, оларның ажыл-чорудулгазын кошкак контрольдап турар болгаш хожудап турар көдээ (суму) Советтериниң четпес ажылының чылдагааннарын илеретпейн, ол четпестерни чайладыр дугайында практиктиг дузаламчыны көргүспейн турар. 1951 чылдың бир дугаар чартыында Бии-Хем, Кызыл, Чаа-Хөл райкүүскомнар көдээ (суму) Советтериниң ажылын хынаваан болгаш райкүүскомнуң хуралынга чаңгыс-даа көдээ (суму) Советтериниң илеткелин дыңнаваан. Мурнакчы көдээ (суму) Советтериниң ажылының дуржулгазын нептеретпейн турар, оларның ажылдакчыларының семинарларын болгаш чөвүлел хуралдарын эвээш чорудуп турар.

Ол ышкаш облкүүскомнуң оргинструктор килдизи болза, көдээ (суму) Советтериниң организас-массалыг ажылының деңнелин бедидер, ажылды шын организастаар талазы-биле оларга практиктиг дузаламчыны көргүзеринче угландыр бодунуң ажылын ам-даа эде турган. Облкүүскомнуң даргазының чанында каадыр сектору база-ла көдээ (суму) Советтериниң ажылдакчыларын өөредип кижизидер талазы-биле четпес хемчег ап турар.

Райкүүскомнарның болгаш облкүүскомнуң сорулгазы болза, көдээ (суму) Советтерин удуртур ажылды үндезини-биле чаартыры, ажылды шын организастаарда оларга практиктиг дузаламчыны көргүзери, оларның күрүне эрге-чагыргазының чер-черде органнары болур ролюн бедидери болур.

Көдээ (суму) Советтериниң мурнунда улуг сорулгалар салдынып турар. Ол сорулгаларны челиишкинниг күүседирде ол Советтер болза, Сталинчы Конституция-биле оларда тывыскан эргелерни долу ажыглаарын чеңдип алыр ужурлуг.

Көдээ (суму) Советтери боттарының ажылының методун сайзырангайжыдып, боттарының девискээринге ажыл-агый, культур тургузуушкунунуң ёзулуг удуртукчулары болдурар дээш көдээниң партия организациялары кичээнгей салыр херек. Советтерни удуртуруп экижидери, оларга хүн-бүрүде дузалаары, оларның ажылдакчыларының идей-политиктиг билиин болгаш практиктиг ажылга мергежилин бедидери—партия организациялары болгаш база хүлээлгези болур.

Көдээ (суму) Советтери болза, Советтиг Тываның социалистиг чаартылгазының сорулгаларын чедиишкинниг шиитпирлээр дээш демиселче ажылчы чоннарның дайынчы организакчылары болур ужурлуг.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы *эш Иосиф Виссарионович СТАЛИНГА*

Тыва автономнуг областың колхозтары болгаш арат ажыл-агыйлары дүк белеткелиниң күрүне планын хуусаа бетинде 146,5 хуу күүсеткенин өргим Иосиф Виссарионович Силерге илеткеп тур бис.

Бистиң улуг Төрээн чуртувустуң күчү-шыдалын улам ынай быжыглаары дээш демисешпишаан, областың партия, совет, көдээ ажылагый болгаш белеткел органнары Улуг Октябрьниң 34 чыл оюнга чедир пландан ажыр 500 центнер дүктү күрүнеге бээр дээш бүгү күженишкинин салырын эш Сталин Силерге бүзүредип тур бис.

ВКП(б)-ниң Тыва обкомунуң секретари С. ТОКА.
Ажылчы чоннар депутаттарының Тыва область Совединиң күүскомунуң даргазы А. ЧИМБА.
Белеткелдер Министерствозунуң Тыва область талазы-биле төлөөзи А. ПАНКОВ.
Көдээ ажыл-агыйның Тыва область эргелелиниң начальниги И. ЦЕВМЕНКО.

ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы *ЭШ ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ СТАЛИНГА*

Украин ССР-ниң Измаиль облазының өр, херээжен колхозчулары, МТС-тер болгаш совхозтар ажылдакчылары, көдээ ажыл-агыйның тускай эртемниглери тараа белеткелдериниң күрүне планын (кукуруза болгаш чинге-тараа чокка) хуусаа бетинде 102 хуу күүсеткенин болгаш тараа культураларының ажаап алыышкынын доосканын өргим Иосиф Виссариовович Силерге илеткеп тур бис. Бо чылын 1950 чылга бодаарга 3540 муң пуд хөй тараа культуралары күрүнеге дужаатынган, ынчаарга кызыл-тас 3422 муң пуд хөй дужаатынган. МТС-териң ажылдап бергени дээш тывыскан счёттарның талазы-биле күрүнеге тараа дужаалгазын колхозтар үргүлчүлеп турар.

Областың колхозтары болгаш совхозтары күзүн болгаш чазын чажып тарыыр культураларның үрезиннери-биле боттарын бүрүн хандырган. Колхозтар ам мал чеми, магадылал, үрезин, курлавыр болгаш ниитиниң өске-даа фондуларын тургузуп турар. Ниитиниң артель ажыл-агыйын улам ынай быжыглаарынга болгаш хөгжүдеринге үндезилээш, колхозтар мал ажылының тудугларының, хөөлбектерниң, терең суг моондактарының болгаш бүдүрүлгениң өске-даа тудугларының тудуушкунунга хөреңгилер үндүрүп бээрин көвүдедип турар. Ниитиниң ажыл-агыйын бүгү тала-биле хөгжүтпүшаан, колхозтар колхозчуларның материалдыг чаагай чоруун бедидип, күш-күннеринге натура болгаш акша орулгаларының хуваалдазын көвүдедип турар.

Колхозчулар, МТС-тер болгаш совхозтар ажылдакчылары, көдээ ажыл-агыйның тускай эртемниглери мал ажылынга быжыг чем суурну тургузар, хөвеңниң, кукурузаның болгаш өске-даа орай ажаап алыр культураларның ажаап алыышкынынга белеткел, күскү тарылганы чогуур өйүнде болгаш шынарлыг эртирер талазы-биле күженишкинниг ажылды чорудуп турар.

Партия болгаш совет организациялары, эр, херээжен колхозчулар, МТС-тер болгаш совхозтар ажылдакчылары хөвең чиг-эдин, кукурузаны, тарымал тоорукту болгаш көдээ ажыл-агыйның өске-даа продуктуларын белеткээриниң планнары хуусаа бетинде күүсетинген тударывче бүгү күштерин салырын өргим Иосиф Виссарионович Силерге идегедип тур бис.

Украинаның КП(б) Измаиль обкомунуң секретари А. ФЕДОРОВ.
Ажылчы чоннар депутаттарының Измаиль область Совединиң күүскомунуң даргазы М. КУЗЬМЕНКО.
ССРЭ-ниң Белеткелдер Министерствозунуң Измаиль область талазы-биле төлөөзи А. ЛИСОГОР.
Көдээ ажыл-агыйның Измаиль область эргелелиниң начальниги Е. ШАПОВАЛОВ.

ВКП(б) Улуг-Хем райкомунуң болгаш ажылчы чоннарның депутаттарының район Совединиң күүсекчи комитединиң илереткенин ёзугаар мал чеми белеткээриниң талазы-биле моон адаанда мурнакчыларны областың Хүндүлел самбыразынга киирип турар.

Өшкү-Саар Кыргыс Лама—Сталин аттыг колхозтуң комсомол организациязының секретари, аттың сиген кезер машиназ-биле хүн-бүрүде нормазын ажыр күүседип, 4—4,75 гектар сигенни кестирип турар.

Кыргыс Маадыр—„Свобода труда“ колхозтуң колхозчузу, хол кадыыры-биле сиген кезер нормазын хүн-бүрүде 200 хуу күүседип турар.

Донгак Манзырыкчы—„Свобода труда“ колхозтуң колхозчузу, аттың сиген кезер машиназ-биле нормазын хүн-бүрүде ажыр күүседип, 4—4,5 гектар сигенни кестирип турар.

Блинов Климентий Фатеевич—„Свобода труда“ колхозтуң колхозчузу, аттың сиген кезер машиназ-биле нормазын хүн-бүрүде 120 хуу күүседип турар.

Биче-оол Ховалыг—„Кызыл тук“ колхозтуң колхозчузу, сиген кестирер мишина-биле хүн-бүрүде 4—4,4 гектар сигенни кезип, нормазын ажыр күүседип турар.

Маскы Кыргыс Сартыкаевич—„Кызыл тук“ колхозтуң сиген сарыаттакчызы, нормазын 150 хуу күүседип турар.

Кошкар-оол Кыргыс—„Кызыл тук“ колхозтуң 65 хаарлыг кырган колхозчузу, сиген сарааттаар нормазын 200 хуу күүседип турар.

Биче-оол Түлүш—„Кызыл тук“ колхозтуң колхозчузу, хөпөөн салыр нормазын 100—120 хуу күүседип турар.

Хуна—(тракторист), Ленин аттыг, „Кызыл тук“ колхозтарга тракторнуң сиген кезер машиназ-биле хүнде 20 гектарны кестирер тургаш, 22—24 гектар чедир кестирип турар.

Биче-оол—Ленин аттыг, „Кызыл тук“ колхозтарга тракторнуң сиген кезер машиназының машинистизи, чаңгыс звенога 10 гектар кестирер тургаш, 11—12 гектар сигенни кестирип турар.

Темир-оол—Ленин аттыг колхозтуң комсомол организациязының секретари, тракторнуң сиген кезер машиназының машинистизи, бир сменада 10 гектар кезер тургаш, 11—12 гектар сигенни кестирип турар.

Торжу Ооржак—Ленин аттыг колхозтуң сиген сарааттакчызы, нормазын 125 хуу күүседип турар.

Суван Түлүш—Ленин аттыг колхозтуң колхозчузу, ат дыр баажы-биле сиген бөлер нормазын 150 хуу күүседип турар.

Таня Түлүш—Ленин аттыг колхозтуң колхозчузу, ат дыр-баажы-биле сиген бөлер нормазын 105 хуу күүседип турар.

Чолдак-оол Түлүш—Ленин аттыг колхозтуң колхозчузу, чемнер силостаашкынынга ажылдавышаан, нормазын 112 хуу күүсеткен.

Мамай Донгак—Ленин аттыг колхозтуң колхозчузу, хөпөөн сөөртүр нормазын 110 хуу күүседип турар.

Кызыл-оол Кыргыс—Ленин аттыг колхозтуң колхозчузу, хөпөөн салыр нормазын 110 хуу күүседип турар.

Шура Түлүш—Ленин аттыг колхозтуң колхозчузу, хөпөөн салыр нормазын 110 хуу күүседип турар.

Малга хөй чем белеткээр

ЧАА-ХӨЛ. **(Телефон-биле).** Чаа-Хөл районнуң колхозтары болгаш хуу ажыл-агыйлары малга быжыг чем суурну белеткээр дээш сиген ажаап алыр ажылдың темпизин кошкатпайн үргүлчүлеп турар.

Район ниитизи-биле август 5-те сиген планын 55 хуу күүсеткен болгаш силос салырының планын 173 хуу күүсеткен. Сиген ажаап алырының талазы-биле Ак-Туруг суму-да Ленин аттыг колхоз август 5-те сиген планын 84 хуу, силос салырын 120 хуу күүсеткеш, районнуң өске колхозтарының мурнуку одуруунда чоруп турар. Ол ышкаш Үрбүнде Сталин аттыг колхоз сиген планын 73 хуу, силос салырының планын 114 хуу күүсеткен.

Ак-Туруг суму Соведи (даргазы эш Тугар-оол) сиген ажаап алырының талазы-биле районнуң өске суму Советтериниң мурнунда чоруп турар. Ынчаарга Чаа-Хөл суму Соведи (даргазы Норжук) болгаш ол ышкаш Хереме суму Соведи база бо ажылдың талазы-биле районнуң суму Советтериниң доразы болуп турар.

А. ДАРЖАЙ.

Дүжүт ажаап алыышкынының баштайгы хүннеринде

Ажаап алыышкынның баштайгы хүннери

ТЭЭЛИ. **(Телефон-биле).** Бай-Тайга районнуң колхозтары дүжүт ажаап алырынга организастыг белеткенип турар. Колхозтарның ховуларында тараалардың үнүжү чаагай болгаш тараалар дүрген быжып турар.

Көп-Сөөк сумуда «Тиилелге» колхоз август 5-те тарааны бышканнап кезип кирипкен. «Тээли» колхоз август 6-дан эгелеп кирген, ол ышкаш Көп-Сөөкте «Дөң-Терек» колхоз дүжүт ажаап алыышкынынче август 7-ден эгелеп кирген.

Август 5-те МТС-тиң чөвүлел хуралы болган. Анаа районнуң бүгү колхозтарының даргалары, колхозтарның хову бригадирлери, суму Советтериниң даргалары, көдээ ажыл-агыйның тускай эртемниглери болгаш механизаторлар киришкен. Ол чөвүлел хуралга тараа ажаап алыышкынын кыска хуусаа иштинде чидириг чок чорудар дугайында айтырыгны чугаалашкан.

С. САМДАН.

Чаа-хөлчүлер чаа дүжүт ажаап алыышкынынче кирипкен

Чаа-Хөл районнуң тараажылары 1951 көдээ ажыл-агый чылында элбекшилдиг дүжүттү өстүрүп алганнар. Колхозтарның шөлдеринде магаданчыг чаагай тараалар ажаап алыышкынынче бүгү күштү хайыктырып үндүрген.

Кара-Талда улгатыр катышкан «Победа» көдээ ажыл-агый артелиниң тараа культураларындан 120 гектар кызыл-тас бышкан. Колхозчулар дүжүт алыышкынынче август 4-тен эгелеп кирипкеннер. Артельдиң хову турлаанче баштайгы хүн 35 кижилиг бригада үнген, ында «Сталинец—6» деп комбайн, 2 жаткалар соксаал чокка ажылдап турар.

Ажылдың баштайгы хүннери күш-ажылдың организастыын, бедик темпилиин болгаш дүжүттүң эки шынарын илередип турар. Ийи хүнде 45 гектарның тараазын кескен, ооң иштинден комбайн 20 гектарның тараазын ажаап, азы га бүрүзүнден ортумаа-биле 15 центнерни ап турар. Артельдиң шөлүнче чаа-чаа күштер улам немежип турар.

Элбекшилдиг дүжүттү чидириг чокка алыры дээш чүткүлдүг демисел районнуң тараа шөлдеринде массалыг калбарган. Молотов аттыг колхозтуң хову турлаанда тараа кестирер 3 машина, хол кадыырлыг 17 кижи ажылдап кирген. Ында машинист Сапог хүнде 3,5 га нормазын 4 га кылдыр. Оолчукай жаткабиле 4 ганы кестирер тургаш 5 ганы күүседип турар.

Турлагда агитаторлар база ажылдап үнген, көргүзүг самбыразын организастап турар, эш Түүнүң редакторлаан «Шалыпчы» деп хана солуну үш хүн 2 катап үнген. Шөлде шупту 48 кижи ажылдап турар, артель бүгү күжүн дүжүт алыышкынынче угландырып кирген.

Ак-Туругда Ленин аттыг колхозтуң 60 ажыг гектар арбайы бышкан. Колхозчулар дүжүт алыышкынынче август 5-тен эгелеп 20 хол кадыырлыг, аппараттыг 2 машиналыг кирипкен, баштайгы хүн 15 гектарның тараазын кезип алган. Күш-ажылдың организастыы, темпизи эки, ында Анай-оол, Бадына, Төпте, Барыңмаа ышкаш 2—3 норманы күүседип турарлар хөй.

Кызыл-Дагда «Бурунгаар» Үрбүнде Сталин аттыг колхозтар база ажаап ап кирипкеннер, ылаңгыя Сталин аттыг колхозтуң шөлүнде боду чоруур комбайн база ажылдап турар. Районнуң колхозтары баштайгы дүжүттү күрүүеге киирерине кызыл коштарны белеткей берген.

К. ОНГА.

Каа-Хемниң колхозтары

САРЫГ-СЕП. **(Телефон-биле).** Каа-Хем районнуң колхозтарының ховуларында чаагай тараалар быжып турар. Чазын улуг күженишкиннерни үндүрүп тургаш тарып алган тараалардың дүжүдүн чогуур өйүнде чидириг чок ажаап алыр дээш районнуң колхозчу тараажылары улуг кичээнгейни салып турарлар.

Сарыг-Сеп көдээ Советте Ворошилов аттыг көдээ ажыл-агый артели август 5-тен эгелеп тарааны бышканнап кезеринче кирипкен. Хову бригадири эш Мурыгин баштаан бригада бир жаткалыг, ийи лобогрейкалыг ажылдап турар. Олар ол хүн үш гектар тараа кескен. Ол-ла көдээ Советте «Октябрь 14 чыл ою» колхоз база ол хүн бир лобогрейкалыг кезип кирген.

Бүрен-Хемде «Сталинчы орук» болгаш Федоровка суурда «Октябрь 30 чыл ою» колхозтар август 6-да тарааны бышканнап кезеринче база кирипкен.

М. ШОГЖАЛ.

Ховуже үнүп турарлар

ШАГААН-АРЫГ. **(Телефон-биле).** Улуг-Хем районнуң колхозтары тараалардың бышкан шаан барымдаалап тараа ховуларынче уурук-суруктап үнүп турар.

Ийи-Тал сумузунда Димитров аттыг колхоз август 5-те ийи машинаби-ле оюк-деликтеп кезип кирген. Эйлиг-Хем сумузунда Сталин аттыг колхоз август 4-те, ынчаарга Чаатыда Киров аттыг болгаш Эьжимде Калинин аттыг колхозтар август 6-да кезип киргилээн.

В. ПАВУ.

Дүжүт ажаап алыышкыны болгаш көдээ ажылагый продуктуларының белеткели

Белоруссияга болган изиг хүннер тараалардың быжарын түргедеткен. Республиканың мурнуу областында күзүн чажып тараан тараалардың ажаап алыышкыны эгелээн. Брест облазының элээн хөй көдээ ажылагый артельдери тарааны бышканнап кезе бергеннер. Дүжүт ажаап алыышкыны Броднап, Бөлес, Полоц болгаш өске-даа областарда база эгелээн.

Измаиль, Херсон болгаш Украинаның, Запорожье болгаш Одесса областарының чамдык районнарында хлопчатниктиң чечектелишкини эргкен чылдардан 12—15 хонуктар мурнай эгелээн. Тарытынган шөлдерни хынамыкай ажаарын колхозчулар организастааннар. Хлопчатниктиг республикада дөрткү, а хөй-хөй колхозтарда бешки культивастаашкынынче кирипкеннер.

Иванова облазының колхозчу шөлдеринге байлак дүжүт быжып турар чамдык черлерде көк-тара кижиден бедик.

Областың көдээ ажыл-агыйы ындыг бедик бүдүрүкчүлүг техникабиле кажан-даа хандыртынып чорбаан. Тарааның кезиишкининге болгаш бастырыышкынынга 300 ажыг комбайннар, чүс-чүс кезер машиналар болгаш бастырар машиналар ажыглатынар. Лён ажаап алыышкынынга лён комбайннары бир-ле дугаар херегелетинер.

(СЭТА).